

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

*ДО 10-РІЧЧЯ
РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА:

***минуле, сучасне,
шляхи розвитку***

Збірник наукових праць

*Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету*

Випуск 14

Засновано у 2000 році

Рівне – 2008

ББК 63.3(4Укр)-7
У45
УДК 94(477)

Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку: Зб. наук. праць: наук. зап. Рівненського державного гуманітарного університету. Вип.14. – Рівне: РДГУ, 2008. – 193 с.

У збірнику вміщено статті науковців вищих навчальних закладів, присвячені розгляду історико-мистецької проблематики переважно західноукраїнських теренів. Певна частина матеріалу висвітлює різнобічні грані теоретико-методологічних проблем українського мистецтва. Окремий розділ складають повідомлення та рецензії.

Для науковців, студентів, аспірантів та усіх тих, хто цікавиться вітчизняною історико-мистецькою спадщиною.

Редакційна колегія:

Головний редактор: **Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології Рівненського державного гуманітарного університету

Баканурський А.Г.	– доктор мистецтвознавства, професор (Одеса)
Бондарчук Я.В.	– кандидат мистецтвознавства, доцент (Острог)
Горпенко В.Г.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Захарчук-Чугай Р.В.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Іваницький А.І.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Кияновська Л.О.	– доктор мистецтвознавства, професор (Львів)
Овсійчук В.А.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Постоловський Р.М.	– кандидат історичних наук, професор (Рівне)
Граб О.В.	– кандидат мистецтвознавства, доцент (Рівне)
Ричков П.А.	– доктор архітектури, професор (Рівне)
Станішевський Ю.О.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Суприн-Яремко Н.О.	– доктор мистецтвознавства, професор (Рівне)
Троян С.С.	– доктор історичних наук, професор (Рівне)
Федорук О.К.	– доктор мистецтвознавства, професор (Київ)
Стоколос Н.Г.	– доктор історичних наук, професор (Рівне)
Жилюк С.І.	– доктор історичних наук, професор (Рівне)

Упорядник тому: проф. **Виткалов В.Г.**

Рецензент: **Афанасьєв Ю.Л.** – доктор філософських наук, професор, зав кафедрою мистецтвознавства та експертної діяльності ДАКККіМ

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 28 листопада 2008 р.)

Редакційна колегія не завжди поділяє точку зору авторів.

Збірник зареєстрований Президією ВАК України як фахове видання з проблем мистецтвознавства (постанова № 2409/2 від 9.02.2000 р.).

ISBN 978–966–8424–76–2

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008

– Кн. 2 (515). – С. 222-230. Передрук: Кухар Р. Українське Академічне Товариство „Січ” у Відні // Альманах УНС (Нью-Йорк) на 1991 рік. – С. 124-132.

9. Марітчак Т. Минуле Віденської „Січі” // Над синім Дунаєм: Ювілейний збірник Українського Академічного Товариства „Січ” у Відні / Ред. д-р Остап Грицай і Теодор Марінчак. – Відень: Заходом і контом ювіл. комітету, 1932. – С. 137-186.

10. Міттенвальд (1946-1951): 3 нагоди 50-ліття Таборів Українських Біженців в Міттенвальді, Німеччина / Редкол.: П.Рогатинський та ін. – Воррен-Мічиган, 2001. [Товариство Бувших Мешканців Таборів Українських Біженців в Міттенвальді, Німеччина].

11. Молоде життя. – 1929. – № 9.

12. Регенсбург: Статті – спогади – документи: До історії Української еміграції в Німеччині після другої світової війни (1945-1949) / Ред. кол: Омелян Кушнір (голова) та ін. – Нью-Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1985. – [НТШ. Укр. архів Т. XL].

13. Савчук Борис. Український пласт: 1911-1939. – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1996. – [Пластова бібліотека. – Ч.2].

14. Січинський Д., сл. Віри Лебедової. „Січ в поході”. Для чол. хору у супроводі ф-но // Гей, там на горі „Січ” іде!.. Пропам’ятна книга „Січей” / Зібрав й упорядкував Петро Трильовський. – Вінніпег: Видав. Комітет Пропам’ятної Книги „Січей”, 1965. – С. 78-81.

15. Спілка Української Молоді (СУМ) у діяспорі 50 років тому // Альманах „Гомону України” (Торонто) на 1996 рік. – С. 32-67. Передрук за: Спілка Української молоді на чужині: Фотоальбом. – Лондон: ЦК СУМ, 1954.

16. Українці в Австралії: Матеріали до історії поселення українців в Австралії. – Мельбурн: Накладом Союзу Українських організацій Австралії (СУОА). – Ч. I. – 1966. – С. 561-633; Ч. II. – 1998. – С. 740-835. [НТШ в Австралії; Бібліотека Українознавства. Ч. 15].

17. Устав гімнастичного товариства „Сокіл”. – Львів, 1892.

18. Черепанин М. Відень і українська музична культура другої половини XIX ст. – 1918 р. // Записки Наукового Товариства імені Т.Шевченка. Праці музикознавчої комісії. – Львів, 1996. – Т. ССXXXII. – С. 233-244.

Резюме

У статті подається структура українських молодіжних організацій західної діаспори, встановлення їх особливостей та ролі у збереженні національної музичної культури. Акцент зроблено на історико-культурний контекст проблеми.

Summary

The article presents structure of Ukrainian youth organizations of West Diaspora, establishment of their peculiarities of development and role in conservation of national music culture. Emphasis is made on historic-cultural context of the problem.

УДК [791.43+771.31](477.81)

С.В. Виткалов, О.В. Граб

КІНОМИСТЕЦТВО ТА ХУДОЖНЄ ФОТО СУЧАСНОЇ РІВНЕНЩИНИ: ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ КРИЗЬ ПРИЗМУ ПЕРІОДИЧНОЇ ПРЕСИ

Початок XXI століття значно активізував у житті кожної людини важливість матеріального чинника, який, здавалося б, відсунув усі інші на другий план. Розтягнуті в часі і мало реалізовані програми покращення добробуту широкого загалу теж поки що не додають останньому особливого оптимізму на майбутнє. Держава перестала опікуватися не лише дозвіллям власного населення, але й багатьма іншими, притаманними саме державі, складовими. Тому цілком

логічно, що зважаючи на складне суспільно-політичне сьогодення, питання форм побутування аматорського кіно та фотомистецтва непомітно відійшло на інший план, пропустивши вперед такі, начебто більш актуальні, видовищні чи емоційно насиченіші види художньої культури, як професійний театр, образотворче мистецтво, музика тощо. Адже інтерес до кіномистецтва, як масового виду художньої культури, у держави зник вже тоді, відколи вона перестала вбачати в ньому важливий засіб впливу на масову свідомість. (Це стосується і зацікавлення держави сферою дозвілля загалом).

Серед інших причин занепаду вітчизняного кінематографа – байдужість пересічного глядача, немічність громадської думки через відсутність в Україні інститутів громадянського суспільства та мала активність існуючих їх зародків.

Проте на Рівненщині ці два окремі види, здавалося б, і не втрачали своєї привабливості. Глибокі традиції, а головне люди, що ними займаються, створили йому добру славу в місцевому середовищі в попередній період і в невизначене сьогодення. Достатньо згадати аматорські кіностудії „Горинь” (Рівне), „Дубно” (Дубно), „Азалія” (Гоща), першу з яких очолює відомий знавець цього виду мистецтва В.С. Рябунець, що започаткував подібний вид мистецтва і в Луцьку (кіностудії „Пошук”, м. Стара Вишва (1969-1973 рр.) та „Волинь”, Луцьк (1969-1973 рр.)), чії студії вважалися найкращими на Волині у 70-х роках минулого століття. Він – єдиний представник аматорів колишнього СРСР, творча праця якого 25 разів відзначалася престижними дипломами лауреата всесоюзних конкурсів. При цьому, треба відзначити, що Василь Рябунець є засновником Першого обласного фестивалю самодіяльного кіномистецтва на Волині (1972 р.), співзасновником міжреспубліканського (пізніше – міжнародного) фотофестивалю „Фотодебют” (70-ті) (єдиний фестиваль такого масштабу в країні), щорічного західноукраїнського кінофестивалю (1975 р.), що проходив у Луцьку, Володимирі-Волинському, Львові і Здолбунові та низки інших обласних кіноконкурсів тощо.

ЗМІСТ

В.Г. Виткалов. Вітчизняне мистецтво в добу глобалізаційних змін	3

Розділ I. ІСТОРИКО-МИСТЕЦЬКА СПАДЩИНА УКРАЇНИ

В.О. Снитіна. Розвиток духовної музичної культури в контексті українського ренесансного гуманізму	6
З.Г. Ядловська. Скрипка в музичному побуті українців XVIII – початку XIX століття	10
Л.Л. Процик. Український театр 20-х років XX століття в структурі ідейно-політичних процесів.....	15
Л.В. Крайлюк. Полістилізм прикладної графіки Ніла Хасевича: особливості прояву у 30-х роках XX століття.....	20
І.Ю. Прокопчук. Кубофутуристичний портрет в українському мистецтві першої третини XX століття	29
О.В. Граб. Естетичне переосмислення фольклорних джерел в образотворчій спадщині Галичини кінця XIX – першої третини XX століття	34
Я.О. Кравченко. Школа Михайла Бойчука – від „неовізантизму” до „українського монументалізму” (1910-1937 рр.)	41
Л.Н. Ікітян. Творчість Леоніда Андреева в контексті культурно-мистецьких реалій сьогодення.....	46
Л. Мандзюк. Жіноче тріо бандуристок як національно-мистецький феномен	50
М.П. Мозговий. Історіографія проблем розвитку української пісенної естради.....	54
Л.О. Карпова. Мистецтво в просторі вільного часу	59
Г.В. Карась. Роль молодіжних організацій західної діаспори у збереженні національної музичної культури: історико-культурний контекст	64
С.В. Виткалов, О.В. Граб. Кіномистецтво та художнє фото сучасної Рівненщини: погляд на проблему крізь призму періодичної преси.....	70

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МИСТЕЦЬКІ АСПЕКТИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Д.М. Шевчук. Проблеми культурної ідентичності в Україні й культурний проект Європи.....	76
К.С. Шевчук. Гіперреальність або вплив мас-медіа на зміни у культурі постмодерного суспільства	80
О.Є. Гнатишин. Філософсько-музичні підходи українських музикознавців до формування концепції рецептивної естетики	88
О.М. Ущанівська. Втілення ідей нової релігійності у творчості молодих українських композиторів (на прикладі „Requiem-quartet” Є.Петриченка).....	93
Н.О. Цейко. Солоспіви Віктора Герасимчука на вірші Лесі Українки з циклу „Хвилини”: проблема музично-поетичного діалогу	99
О.І. Трофимчук. Варіаційні форми в обробках народної музики.....	106
О.І. Коменда. Жанрово-стилістичний дискурс „Двох хорів rustico” Віктора Тиможинського.....	115
В.Охманюк. Етнокультурний код балад черкаської Звенигородщини (за матеріалами експедицій О.Ошуркевича)	133
С.В. Горбач. Трагізм образу козака в оригінальних хорових творах Б.Лятошинського	143
І.Л. Бермес. Хоровий спів як виховний засіб: теоретичний аспект	148

<i>Т.С. Павлюк.</i> Бальний танець у контексті хореографічного мистецтва	154
<i>С.Г. Дункевич.</i> Стилiстичнi характеристики української сценічної хореографії	159
<i>Д.П. Бернадська.</i> Особливості прояву постмодернізму в сучасній хореографії.....	164
<i>А.А. Солов'яненко.</i> Естетика оперної режисури	168
<i>С.В. Оборська.</i> Художній смак у дизайні як міра естетичної культури.....	173
<i>О.В. Коновалова.</i> Антропоморфні мотиви в народній орнаментіці Поділля: питання іконографії і символіки.....	177

Розділ III. РЕЦЕНЗІЇ, ОГЛЯДИ, ПОВІДОМЛЕННЯ

<i>Л.К. Костюк.</i> Георгій Петрович Косміаді: життя та особливості художньої системи.....	184
<i>Відомості про авторів</i>	190